

EKONOMICZNE ASPEKTY UNASIENIANIA BYDŁA W WOJEWÓDZTWIE KRAKOWSKIM

CZESŁAW STUDNICKI

Katedra Ekonomiki i Organizacji Rolnictwa WSR Kraków

Kierownik: prof. dr J. Kubica

Ekonomicznym celem stosowania sztucznego unasieniania bydła i nie tylko bydła jest uzyskanie postępu hodowlanego. Sztuczne unasienianie stwarza warunki dla masowego przekazywania cech dziedzicznych a nawet tych, które ułatwiają efektywniejsze wykorzystanie warunków środowiska.

W ostatnich latach województwo krakowskie bardzo znacznie zwiększyło liczbę krów i jałówek sztucznie unasienianych, zajmując drugie miejsce w Polsce po województwie poznańskim. Województwo krakowskie osiągnęło wysoką obsadę bydła na 100 ha, a to 70,2 sztuk i posiada zdecydowanie zrejonizowane bydło rasy nizinnej czarno-białej i rasy czerwonej polskiej. Do tych wyników doszło w dużym stopniu dzięki czterem Państwowym Zakładom Unasieniania Zwierząt z siecią punktów unasieniania, które osiągnęły w roku 1963 ilość 652.

Dzięki usprawnieniu strony organizacyjnej unasieniania, rozwojowi kadr fachowych, systematycznemu obniżaniu kosztów, dochodzą Zakłady do lepszych wyników ekonomicznych.

Stan bydła w roku 1963 wynosił ogółem 656 500 sztuk, w tym 487 800 krów. (Spis surowy GUS.)

Z tabeli 1 wynika, że zakłady unasieniania zwierząt wykazują postęp organizacyjny w obsłudze terenu. Usprawnienia organizacyjne wpływają na kształtowanie się kosztów, które obrazuje tabela 2.

Tabela 2 wskazuje na spadek kosztów wyżywienia buhajów, które wynikają z lepiej zorganizowanej bazy paszowej. Natomiast wzrastają ogólne koszty utrzymania buhaja w ciągu roku. Wynika to z dużych narzutów na rozbudowę zakładów, bardziej skomplikowana obsługa w zakładach

Tabela 1

Dane dotyczące państwowych zakładów unasienniania zwierząt w woj. krakowskim w latach 1958—1963

Treść	1958	1959	1960	1961	1962	1963	-Polska w r. 1964
Ilość punktów unasienniania	183	244	357	431	593	652	9 507
Ilość krów unasiennionych	12 904	31 830	61 673 (11,9%)	106 806 (20,2%)	172 593 (31,3%)	245 869 (46,4%)	2 674 692 (44,1%)
Ilość krów unasiennionych na jednym punkcie			173	248	296	377	278
Ilość buhajów w zakładach			58	70	88	110	1 406
Ilość krów przypadających na 1 buhaja ogółem			1 064	1 526	1 961	2 235	1 902
Ilość krów przypadająca na buhaja eksploatowanego				1 841	2 875	2 826	2 329

Tabela 2

Koszt związany z unasiennianiem bydła w woj. krakowskim w latach 1958—1963

Treść	1959	1960	1961	1962	1963
Koszt wyżywienia buhaja roczny	16 316	14 944	17 952	16 415	12 612
Koszty ogólne rocznego utrzymania buhaja	84 648	90 974	151 412	191 266	183 578
Koszt własny unasienniania jednej krowy	106,4	82,6	97,8	87,5	81,97

i stawiane coraz szersze zadania oraz większe zużycie transportu przy coraz trudniejszym dowozie nasienia. Stabilizacja kosztów ogólnych następuje w roku 1962 a w roku 1963 obserwuje się pewien ich spadek. Natomiast zmniejszają się koszty własne unasienniania jednej krowy tak, że Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej ze środków budżetowych musi coraz mniej dopłacać. Od każdego zabiegu Zakład pobiera od rolnika 40 zł. W roku 1961 przy unasiennionych sztucznie 105 tys. krów

Tabela 3

Porównanie wydajności krów pierwiastek od matek unasiennianych z pierwiastkami od matek pokrywanych na punktach kopulacyjnych

Sektor	Pierwiastki wycielone w latach	Rasa nizinna czarno-biała											
		pierwiastki z unasienniania						pierwiastki z krycia naturalnego					
		ilość pier-wiastek	kg mleka	kg tłuszczu	procent tłuszczu	dni udoju	wiek w mies.	ilość pier-wiastek	kg mleka	kg tłuszczu	procent tłuszczu	dni udoju	wiek w mies.
Sektor spółdzielczy i państwowy	1960 r.	24	3432	117,79	3,43	300	29,2	114	3254	113,81	3,50	299	30,2
	1961 r.	37	3378	118,9	3,52	298	28,9	96	3222	110,80	3,43	300	29,3
	1962 r.	53	3445	124,43	3,61	299	30,7	99	3155	109,49	3,47	300	30,9
Sektor gospodarki indywidualnej	1960 r.	8	3698	136,19	3,76	292	25,3	21	3651	131,29	3,60	299	29,9
	1961 r.	9	3389	125,50	3,70	290	25,1	18	3331	121,72	3,65	301	24,8
	1962 r.	9	3846	144,27	3,75	295	24,9	16	3531	127,79	3,62	291	26,2
Ogółem z obu sektorów	1960 r.	32	3498	123,13	3,52	298	28,2	135	3316	116,53	3,51	299	29,8
	1961 r.	46	3380	120,18	3,56	296	28,1	114	3239	112,17	3,46	300	28,6
	1962 r.	62	3502	127,30	3,68	298	28,9	115	3208	112,03	3,49	299	30,2
Rasa czerwona polska													
Sektor spółdzielczy	1960 r.	26	2294	91,05	3,97	297	28,8	86	2274	89,33	3,93	294	31,2
	1961 r.	27	2248	89,54	3,98	290	29,2	159	2161	84,47	3,91	295	29,5
	1962 r.	29	2742	115,50	4,21	295	27,9	110	2313	90,58	3,92	292	30,1
Sektor gospodarki indywidualnej	1960 r.	15	2400	98,01	4,08	286	27,0	119	2557	106,66	4,17	293	27,7
	1961 r.	25	2619	106,75	4,08	293	27,3	169	2570	103,15	4,01	296	27,2
	1962 r.	38	2626	109,50	4,17	294	26,0	149	2699	112,01	4,15	294	27,2
Ogółem	1960 r.	41	2332	93,60	4,01	293	28,2	205	2438	99,39	4,08	293	29,2
	1961 r.	52	2426	97,82	4,03	291	28,3	328	2372	94,09	3,97	296	28,5
	1962 r.	67	2676	112,10	4,19	295	26,8	295	2535	102,90	4,06	293	28,5

dotacja Prezydium WRN wynosiła około 8 milionów złotych, natomiast w roku 1962 przy 172 tysiącach unasienionych krów dotacja nieznacznie przekroczyła 8 milionów krów. Stąd można wyliczyć jakie oszczędności daje zmniejszenie ilości buhajów przy sztucznym unasienianiu. 500 tysięcy krów potrzebowałoby do krycia naturalnego około 5000 buhajów, a 300 tysięcy krów już tylko 3000. Osiąga się w ten sposób oszczędności 2000 buhajów, odliczając około 100 buhajów w Zakładach Unasieniania osiągamy efektywną oszczędność 1900 buhajów. Koszt wyżywienia 1 buhaja kształtuje się rocznie w granicach 16 000 zł, a to daje oszczędność ponad 30 mln złotych rocznie. Po odjęciu kosztów ogólnych Zakładów Unasieniania wynoszących około 19 mln zł oszczędza się rocznie jeszcze około 10 mln złotych.

Również należałoby wziąć pod uwagę przyrost produkowanego mleka i tłuszczu uzyskiwanego przez użycie do unasieniania pełnowartościowych buhajów, których córki podniosły mleczność.

W tym celu podjęto próbę porównania wydajności mleka i tłuszczu u pierwiastek z unasieniania i naturalnego krycia rasy nizinnej czarno-białej oraz rasy czerwonej polskiej.

Obrazuje to tabela 3.

Wynika z niej, że u rasy nizinnej czarno-białej przyrost mleka i tłuszczu na skutek stosowania sztucznego unasieniania daje się stwierdzić we wszystkich sektorach, natomiast u rasy czerwonej polskiej w gospodarstwach chłopskich do tych wyników nie dochodzi się. Składają się na to niewątpliwie różne przyczyny, które wymagają osobnego przebadania.

Ч. Студницки

ЭКОНОМИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ОСЕМЕНЕНИЯ КРУПНОГО РОГАТОГО СКОТА В КРАКОВСКОМ ВОЕВОДСТВЕ

Резюме

Краковское воеводство развило очень сильно во время последних лет искусственную инсеминацию скота, занимая в следствие этого в Польше второе место после Познаньского воеводства, достигая 50% состояния поголовья скота.

Благодаря развитию организационной стороны инсеминации, развитию профессиональных кадров, систематическому снижению расходов, заведения получают всё лучшие и лучшие экономические результаты.

Проведено испытание по сравнению производительности молока и сала первых плодов искусственной инсеминации с естественным покрытием породы низменной черно-белой и породы красной польской.

Cz. Studnicki

THE ECONOMICAL ASPECTS OF ARTIFICIAL INSEMINATION
IN CATTLE IN CRAKOV DISTRICT

Summary

The Cracov Voivodship has gained in the work upon cattle insemination, good results through the last years.

Getting at 50% numbers of heads it has won the second place in the country (Poland) behind the Poznań Voivodship.

The semen-exchange establishments still improve the methods of the work and a great number of specialist is being instructed.

The systematic reduction of the expenses in addition to it have shown better and better economical results in effect.

The lowland dark and white breed is being compared to the red Polish breed.

The comparison concerns the quantity of milk and fat which is obtained from cows of the different races, cows after giving birth to the first calf according to the two methods of impregnation — the insemination method and the natural one.